

Un museu que es construeix mentre navega

Publicat per [Interacció](#) [1] el 24/03/2024 - 10:51 | Última modificació: 29/06/2026 - 11:07

Aquest article resulta especialment interessant perquè mostra una dimensió sovint poc visible dels processos participatius als museus: aquella que no neix d'un programa formal ni d'un òrgan establert, sinó de la necessitat, la confiança i les relacions construïdes al llarg del temps. A partir de l'experiència del Museu Marítim de Mallorca, Albert Forés descriu com una situació de bloqueig administratiu es transforma en una oportunitat per activar xarxes professionals, associatives i ciutadanes capaces de sostenir un projecte expositiu. Més que una crònica sobre una exposició, el text es converteix en una reflexió sobre la construcció col·lectiva dels equipaments culturals, els límits de les institucions i el valor de les col·laboracions informals en la generació de projectes culturals amb sentit social.

La història arrenca amb una dificultat ben coneguda per molts equipaments culturals: la paralització d'un projecte expositiu a causa dels entrebancs administratius. Quan l'empresa adjudicatària de la nova exposició permanent del Museu Marítim de Mallorca renuncia al contracte, el projecte queda bloquejat i obliga a iniciar una nova licitació. Davant la perspectiva d'un any addicional d'espera, l'equip del museu decideix intervenir provisionalment les sales amb una proposta radicalment diferent: fer dialogar peces patrimonials amb murals d'art urbà creats pel muralista SOMA.

L'interès de l'experiència no resideix tant en el resultat expositiu com en el procés que s'activa. Forés descriu el que anomena un "procés esponja", en què el museu absorbeix idees, coneixements, contactes i aportacions provinents de múltiples actors. Professionals de la comunicació, estudiants en pràctiques, membres d'associacions vinculades al patrimoni marítim, educadors, investigadors, pescadors i col·laboradors habituals participen de formes molt diverses en la construcció de l'exposició. No es tracta d'una comunitat homogènia ni d'un procés formalitzat de governança, sinó d'una xarxa flexible de suport que es mobilitza al voltant del projecte.

Els murals de SOMA incorporen el llenguatge visual del carrer dins l'espai museístic, convertint l'exposició en un espai de diàleg entre patrimoni marítim i cultura urbana.

El relat permet observar com la participació adopta formes poc habituals. Alguns col·laboradors assessoren sobre la disposició de les peces, d'altres aporten objectes, coneixements tècnics o memòria dels oficis marítims. En un dels episodis més significatius, membres del grup de suport del museu participen en la instal·lació de fanals tradicionals per a la pesca del calamar, recuperant sabers pràctics associats a una activitat desapareguda. La participació no es limita a opinar sobre el projecte, sinó que es concreta en tasques, responsabilitats i decisions compartides.

La reflexió final transcendeix el cas concret. L'autor defensa que moltes d'aquestes formes de cooperació continuen sent poc reconegudes institucionalment i només adquireixen legitimitat quan es tradueixen en estructures formals. Al mateix temps, planteja una qüestió de fons sobre les condicions en què es desenvolupen els projectes museístics: fins a quin punt la participació ciutadana pot compensar les mancances estructurals de recursos humans i tècnics? El text reivindica el valor democràtic del treball col·lectiu, però també adverteix de la necessitat de professionalitzar els museus perquè la participació no sigui una resposta a la precarietat, sinó una opció conscient de relació entre institució i ciutadania.

Més enllà de l'experiència concreta de #Streetmar, l'article aporta una idea rellevant per als equipaments culturals: la participació no sempre apareix en forma de processos reglats. Sovint emergeix en els marges de les organitzacions, en les xarxes de confiança, en les col·laboracions informals i en la capacitat d'un equipament de deixar-se transformar per les persones que l'envolten.

Referència

Forés Gómez, A. (2024). #Streetmar. *El patrimoni marítim en diàleg amb el carrer. Crònica d'un procés de cocreació expositiva informal. Mnemòsine. Revista Catalana de Museologia*, 13.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: patrimoni cultural

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2024/03/streetmar>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/streetmar.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/9169>